

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρωτοβουλία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για τη θέσπιση απόφασης του Συμβουλίου για την εφαρμογή της απόφασης 2007/.../ΔΕΥ σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος

(2008/C 89/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 286,

τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και ιδίως το άρθρο 41,

ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 9 Νοεμβρίου 2007, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα η πρωτοβουλία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας όσον αφορά απόφαση του Συμβουλίου για την εφαρμογή της απόφασης 2007/.../ΔΕΥ σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος⁽¹⁾ (εφεξής «η πρωτοβουλία»). Την πρωτοβουλία συμπληρώνει ένα παράρτημα, της 18ης Οκτωβρίου 2007, το οποίο περιέχει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της απόφασης 2007/.../ΔΕΥ (εφεξής «το παράρτημα»)⁽²⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 267 της 9.11.2007, σ. 4.⁽²⁾ Το παράρτημα δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα, αλλά είναι διαθέσιμο για το κοινό στο αρχείο του Συμβουλίου ως έγγραφο αριθ. 11045/1/07 REV 1 ADD 1.

2. Δεν ζητήθηκε η γνωμοδότηση του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) σχετικά με αυτή την πρωτοβουλία για απόφαση εφαρμογής. Επομένως ο ΕΕΠΔ γνωμοδοτεί κατόπιν ίδιας πρωτοβουλίας, όπως είχε συμβεί και με την γνωμοδότησή του, της 4ης Απριλίου 2007, σχετικά με την πρωτοβουλία για απόφαση του Συμβουλίου⁽³⁾.
3. Αν και τα κράτη μέλη που παίρνουν την πρωτοβουλία για θέσπιση νομοθετικού μέτρου δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπέχουν νομική υποχρέωση να ζητήσουν τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, η διαδικασία δεν αποκλείει τη δυνατότητα να ζητηθεί η γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ. Εξάλλου, στη γνωμοδότησή του, της 4ης Απριλίου 2007, ο ΕΕΠΔ συνέστησε να προστεθεί στο άρθρο 34 της απόφασης του Συμβουλίου η εξής πρόταση: «Το Συμβούλιο ζητά τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με παρόμοια εκτελεστικά μέτρα». Δυστυχώς η σύσταση αυτή δεν υιοθετήθηκε, παρά το λογικό επιχείρημα ότι τα εκτελεστικά μέτρα στις περιπτώσεις αυτές συνήθως επηρεάζουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η παρούσα πρωτοβουλία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας αποδεικνύει σαφώς το ανωτέρω λογικό επιχείρημα.
4. Ο ΕΕΠΔ δεν εξάγει ουσιαστικό συμπέρασμα από το αποτέλεσμα αυτό. Η προσέγγιση που έχει επιλέξει το Συμβούλιο είναι να τροποποιηθεί όσο το δυνατόν λιγότερο η πρωτοβουλία, ώστε να είναι απολύτως σύμφωνη με το κείμενο της σύμβασης του Prüm που έχει υπογραφεί ήδη από ορισμένα κράτη μέλη. Ο ΕΕΠΔ θα εξετάσει το δημοκρατικό αντικτύπο της προσέγγισης αυτής στη συνέχεια.

II. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5. Η σύμβαση του Prüm υπεγράφη το Μάιο του 2005 από επτά κράτη μέλη, εκτός του πλαισίου της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στη συνέχεια, κι άλλα κράτη μέλη προσχώρησαν στη σύμβαση.

⁽³⁾ ΕΕ C 169 της 21.7.2007, σ. 2.

6. Η σύμβαση του Prüm συμπληρώνεται από συμφωνία εφαρμογής, η οποία βασίζεται στο άρθρο 44 της σύμβασης και συνήφθη στις 5 Δεκεμβρίου 2006. Αυτή η συμφωνία εφαρμογής είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της σύμβασης του Prüm.
7. Τα κύρια στοιχεία της σύμβασης του Prüm θα ενσωματωθούν στο νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά την έκδοση της απόφασης 2007/.../ΔΕΥ του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία 15 κρατών μελών («πρωτοβουλία του Prüm»), επί της οποίας έχει ήδη επιτευχθεί πολιτική συμφωνία στο Συμβούλιο. Εξ αρχής πρόθεση των συμβαλλομένων μερών στη συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν η ενσωμάτωση, όπως επιβεβαιώνεται από το προοίμιο της σύμβασης του Prüm.
8. Κατά τη νομοθετική διαδικασία για την προετοιμασία της έκδοσης της απόφασης του Συμβουλίου, στόχος δεν ήταν να συζητηθούν περαιτέρω τα μείζονα θέματα αλλά να επιτευχθεί συμφωνία ως προς το κεκτημένο της σύμβασης του Prüm. Η πρόθεση αυτή είχε ιδιαίτερη σημασία δεδομένου ότι —με τη νομοθετική διαδικασία υπό εξέλιξη— η διαδικασία επικύρωσης της σύμβασης συνεχίστηκε σε ορισμένα κράτη μέλη και η σύμβαση ετέθη σε ισχύ.

III. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ

9. Η παρούσα γνωμοδότηση εστιάζει στο σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου για τους κανόνες εφαρμογής. Τα σημεία που τονίστηκαν στην προηγούμενη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ όσον αφορά την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Prüm εξακολουθούν να ισχύουν και δεν θα επαναληφθούν, εκτός εάν κριθεί αναγκαίο για να δοθεί έμφαση στα ζητήματα που ο νομοθέτης θα μπορούσε να εξετάσει περαιτέρω στο πλαίσιο των κανόνων εφαρμογής.
10. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να τονιστεί ότι οι κανόνες εφαρμογής έχουν ιδιαίτερη σημασία, διότι, πέραν ορισμένων διοικητικών και τεχνικών διατάξεων, προσδιορίζουν κρίσιμες πτυχές και μέσα του συστήματος και της λειτουργίας του. Παραδείγματος χάριν, στο κεφάλαιο 1 των κανόνων εφαρμογής περιέχονται οι ορισμοί των όρων που χρησιμοποιούνται στην απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με τη σύμβαση του Prüm. Επίσης, οι κανόνες εφαρμογής θεσπίζουν κοινές διατάξεις για την ανταλλαγή δεδομένων (κεφάλαιο 2) και καθορίζουν τα ειδικά χαρακτηριστικά της ανταλλαγής δεδομένων DNA (κεφάλαιο 3), δεδομένων σχετικών με δακτυλικά αποτυπώματα (κεφάλαιο 4) και δεδομένων σχετικών με άδειες κυκλοφορίας οχημάτων (κεφάλαιο 5). Στις τελικές διατάξεις του κεφαλαίου 6 περιέχονται σημαντικές διατάξεις για τη θέσπιση περαιτέρω κανόνων εφαρμογής σε εγχειρίδια καθώς και για την αξιολόγηση της εφαρμογής της απόφασης.
11. Εξάλλου, το παράρτημα θα εξεταστεί στο βαθμό που συμβάλλει ή θα έπρεπε να συμβάλλει στον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών του προτεινόμενου συστήματος και των εγγυήσεων που παρέχονται στα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα.

IV. ΓΕΝΙΚΑ

Περιορισμένο περιθώριο χειρισμών

12. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι και στην παρούσα περίπτωση η εκ των προτέρων ύπαρξη κανόνων εφαρμογής που ήδη ισχύουν για τη

σύμβαση του Prüm φαίνεται ότι περιορίζει κατά πολύ το ουσιαστικό περιθώριο χειρισμών του Συμβουλίου. Πράγματι, στην αιτιολογική παράγραφο 3 και στο άρθρο 18 της πρωτοβουλίας ορίζεται ότι τόσο η απόφαση εφαρμογής όσο και τα εγχειρίδια βασίζονται στις διατάξεις εφαρμογής που συμφωνήθηκαν στις 5 Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη διοικητική και τεχνική εφαρμογή της σύμβασης του Prüm. Συνεπώς, σύμφωνα με την υφιστάμενη πρωτοβουλία, τα 27 κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθήσουν την πορεία που είναι ήδη καθορισμένη από τα 7 κράτη μέλη που υπέγραψαν τη σύμβαση του Prüm.

13. Η προσέγγιση αυτή εμποδίζει την ανάπτυξη μιας πραγματικά διαφανούς και δημοκρατικής νομοθετικής διαδικασίας, δεδομένου ότι περιορίζει σημαντικά τις δυνατότητες να πραγματοποιηθεί γενική συζήτηση και να ληφθεί ουσιαστικά υπόψη ο νομοθετικός ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ο συμβουλευτικός ρόλος άλλων οργάνων, όπως ο ΕΕΠΔ. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να συζητηθούν ανοιχτά η πρωτοβουλία και το παράρτημά της, αξιοποιώντας ουσιαστικά τις προτάσεις όλων των θεσμικών φορέων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τον πλήρη ρόλο συννομοθέτη που θα έχει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στον τομέα αυτό μόλις τεθεί σε ισχύ η μεταρρυθμιστική συνθήκη — που υπεγράφη στη Λισσαβόνα στις 13 Δεκεμβρίου.

Νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων και σχέσεις με το σχέδιο απόφασης-πλαisiού για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα

14. Το ισχύον νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων είναι πολύπλοκο και ρευστό. Βεβαίως στο κεφάλαιο 6 της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Prüm καθορίζονται ορισμένες εγγυήσεις και ειδικοί κανόνες όσον αφορά την προστασία των δεδομένων. Ωστόσο, αυτοί οι ειδικοί κανόνες δεν μπορούν να λειτουργήσουν σωστά από μόνοι τους αλλά πρέπει να στηριχθούν σε ένα πλήρως ανεπτυγμένο και γενικότερο πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία επεξεργάζονται οι αστυνομικές και δικαστικές αρχές. Επί του παρόντος, το άρθρο 25 της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Prüm παραπέμπει στη σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ έχει επανειλημμένα τονίσει ότι πρέπει να συγκεκριμενοποιηθούν περαιτέρω οι αρχές που περιέχονται στη σύμβαση αριθ. 108, ώστε να εξασφαλιστεί υψηλό και εναρμονισμένο επίπεδο προστασίας των δεδομένων το οποίο θα μπορεί να εγγυάται τόσο τα δικαιώματα των πολιτών όσο και την αποτελεσματική επιβολή του νόμου σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης⁽¹⁾.
15. Εν προκειμένω, η Επιτροπή πρότεινε ήδη τον Οκτώβριο του 2005 μια γενική πράξη, το σχέδιο απόφασης-πλαisiού του Συμβουλίου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις («σχέδιο απόφασης-πλαisiού για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα»). Αυτή η πρόταση δεν έχει ακόμη εγκριθεί από το Συμβούλιο και άρα μπορεί να συζητηθεί περαιτέρω και ενδεχομένως να τροποποιηθεί, ενδέχεται δε να καθυστερήσει κι άλλο η έκδοση και εφαρμογή της. Ωστόσο, είναι ήδη σαφές ότι η απόφαση-πλαisiού, ως έχει επί του παρόντος, θα ισχύει μόνον για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που ανταλλάσσονται με άλλα κράτη μέλη και όχι για την επεξεργασία δεδομένων εντός του κράτους μέλους⁽²⁾.

⁽¹⁾ Βλέπε προσφάτως, τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ σχετικά με το Prüm, σημεία 57-76 και την τρίτη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 27ης Απριλίου 2007, όσον αφορά την πρόταση απόφασης-πλαisiού του Συμβουλίου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, σημείο 14 (ΕΕ C 139 της 23.6.2007, σ. 1).

⁽²⁾ Το τελευταίο σχέδιο αυτής της πρότασης είναι διαθέσιμο στο αρχείο του Συμβουλίου με αριθμό εγγράφου 16397/07.

16. Εξάλλου, το υφιστάμενο κείμενο του σχεδίου απόφασης-πλαίσου για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα παρέχει μόνον στοιχειώδη εναρμόνιση και ελάχιστες εγγυήσεις, παρόλο που σκοπός του είναι η εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των δεδομένων. Αυτό σημαίνει ότι, ενώ ορισμένες νομικές πράξεις, όπως η παρούσα πρωτοβουλία, θα μπορούσαν να αντλήσουν ωφέλη από ένα συνολικό γενικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων, πρέπει τώρα να συμπληρώσουν τα κενά που άφησε το σχέδιο απόφασης-πλαισίου για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα.
17. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ επαναλαμβάνει ότι οι αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη σύμβαση του Ρίμνι δεν θα πρέπει να τεθούν σε ισχύ προτού τα κράτη μέλη θέσουν σε εφαρμογή μια γενική απόφαση-πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα. Ο όρος αυτός θα πρέπει να περιληφθεί σαφώς στην πρωτοβουλία και επίσης θα πρέπει προηγουμένως να ελεγχθεί καταλλήλως ότι λειτουργούν σωστά οι εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο του συστήματος ανταλλαγής δεδομένων. Εν προκειμένω, είναι επίσης αναγκαίο οι σχέσεις μεταξύ των νομικών πράξεων να είναι απολύτως σαφείς, ώστε να διασφαλιστεί ότι η απόφαση-πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα αποτελεί το γενικό νομικό πλαίσιο «lex generalis» ενώ παράλληλα επιτρέπεται η εφαρμογή περαιτέρω ειδικών εγγυήσεων και συγκεκριμένων αυστηρότερων κανόνων που θεσπίζονται με την απόφαση σχετικά με την πρωτοβουλία του Ρίμνι⁽¹⁾.
18. Εξάλλου, ο νομοθέτης θα πρέπει να διευκρινίσει ότι οι ειδικοί κανόνες προστασίας δεδομένων σχετικών με το DNA, τα δακτυλικά αποτυπώματα και τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 6 της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Ρίμνι, δεν ισχύουν μόνον για την ανταλλαγή αυτών των δεδομένων αλλά και για τη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία τους εντός του κράτους μέλους, καθώς και για την παροχή περαιτέρω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του πεδίου εφαρμογής της απόφασης του Συμβουλίου. Η διευκρίνιση αυτή συνάδει με το άρθρο 24 παράγραφος 2 της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Ρίμνι και αποτελεί λογική συνέπεια της υποχρέωσης που υπέχουν τα κράτη μέλη να συλλέγουν, να αποθηκεύουν και να ανταλλάσσουν τα προαναφερόμενα είδη δεδομένων.
19. Αυτό είναι ακόμη πιο σημαντικό δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου απόφασης-πλαισίου για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα κατά πάσα πιθανότητα δεν θα περιλάβει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του κράτους μέλους. Το Συμβούλιο έλαβε αυτή την απόφαση αλλά ταυτόχρονα διευκρίνισε ότι αυτή η επιλογή δεν περιορίζει τη δυνατότητα της νομικής βάσης να καλύπτει τις επεξεργασίες αυτού του είδους. Με τα δεδομένα αυτά, εφόσον η παρούσα δέσμη πρωτοβουλιών —που περιλαμβάνει την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Ρίμνι και τους κανόνες εφαρμογής— επιβάλλει την υποχρέωση δημιουργίας και διατήρησης ορισμένων βάσεων δεδομένων, όπως η βάση δεδομένων DNA, θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει εγγυήσεις σχετικά με τις επεξεργασίες —συγκεκριμένα τη συλλογή και αποθήκευση προφίλ DNA— που απορρέουν από τη συλλογή και αποθήκευση. Διαφορετικά, εάν η εφαρμογή τους περιοριζόταν στα δεδομένα που ανταλλάσσονται, αυτές οι νομικές πράξεις δεν θα περιείχαν τις δέουσες διατάξεις για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις οποίες

πρέπει να υπόκειται οποιαδήποτε δράση βασιζόμενη στο άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο β) της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

20. Ο ΕΕΠΔ καλεί το νομοθέτη να διασφαλίσει, σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο β) της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι, πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας πρωτοβουλίας, θα έχει θεσπιστεί ένα σαφές, αποτελεσματικό και συνολικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων — το οποίο θα συνδυάζει διάφορες νομικές πράξεις με γενικές διατάξεις και ειδικές εγγυήσεις.
21. Ο ΕΕΠΔ θα αναφερθεί συνεπώς στη γνωμοδότηση αυτή, εφόσον χρειάζεται, στα θέματα τα οποία δεν καλύπτονται (εντελώς) από το σχέδιο απόφασης-πλαισίου για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα και πρέπει ως εκ τούτου να ληφθούν υπόψη για την εφαρμογή του συστήματος που θεσπίζει η παρούσα πρωτοβουλία.

Διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και της εφαρμογής των κανόνων

22. Ο ΕΕΠΔ τονίζει ότι η διαφάνεια αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και της εφαρμογής των κανόνων. Η διαφάνεια θα πρέπει, αφενός, να επιτρέψει την πλήρη και ουσιαστική συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων θεσμικών φορέων και, αφετέρου, να ενθαρρύνει τη δημόσια συζήτηση και την επαρκή ενημέρωση των πολιτών.
23. Δυστυχώς, στην περίπτωση αυτή η διαφάνεια θίγεται από ορισμένα στοιχεία: δεν υπάρχει αιτιολογική έκθεση που να επεξηγεί τους λόγους που στηρίζουν τα προτεινόμενα μέτρα, την αποτελεσματικότητά τους και τις πιθανές εναλλακτικές πολιτικές· το κείμενο του παραρτήματος δεν είναι ακόμη ολοκληρωμένο — π.χ. δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα, δεν έχει μεταφραστεί σε όλες τις επίσημες γλώσσες, οι παραπομπές στα άρθρα και η χρησιμοποιούμενη ορολογία είναι συχνά ανακριβείς και δεν είναι διαθέσιμες οι δηλώσεις των κρατών μελών για το περιεχόμενο των βάσεων δεδομένων σχετικών με το DNA· στην πρωτοβουλία δεν ορίζονται υποχρεώσεις ή μηχανισμοί για την επαρκή ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται και τις σχετικές τροποποιήσεις.
24. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ συνιστά να ενισχυθεί η διαφάνεια των μέτρων, παρουσιάζοντας την οριστική μορφή του παραρτήματος το συντομότερο δυνατό και θεσπίζοντας μηχανισμούς ενημέρωσης των πολιτών για τα χαρακτηριστικά των συστημάτων, καθώς και για τα δικαιώματά τους και τον τρόπο άσκησής τους. Οι εν λόγω ενημερωτικές εκστρατείες θα πρέπει να προβλέπονται ρητά στην πρωτοβουλία ή το παράρτημά της.

Κλίμακα του συστήματος

25. Η παρούσα πρωτοβουλία αντανακλά σε πολύ μεγάλο βαθμό τους κανόνες εφαρμογής που θεσπίστηκαν με τη σύμβαση του Ρίμνι. Ωστόσο, όπως ήδη επισημάνθηκε στη γνωμοδότηση για την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Ρίμνι (σημεία 33-35), μηχανισμοί που έχουν σχεδιαστεί για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ λίγων κρατών μελών δεν είναι κατ' ανάγκην κατάλληλοι —και άρα πρέπει να προσαρμοστούν— όταν πρόκειται να εφαρμοστούν σε σύστημα πολύ μεγαλύτερης κλίμακας, όπως είναι η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ 27 κρατών μελών.

(¹) Σχετικά με το σημείο αυτό, πρέπει να εξεταστεί και να συζητηθεί με προσοχή το κείμενο του άρθρου 27β του τελευταίου σχεδίου της πρότασης απόφασης-πλαισίου για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα.

26. Πράγματι, η μικρή κλίμακα ευνοεί τις στενές επαφές μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, όσον αφορά την επιβολή του νόμου αλλά και την παρακολούθηση των κινδύνων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εκάστοτε προσώπων. Αυτό δεν συμβαίνει με τη μεγάλη κλίμακα, όπου οι εθνικές πρακτικές και τα νομικά καθεστώτα διαφέρουν σημαντικά ως προς τη συλλογή, την αποθήκευση και την επεξεργασία δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τα προφίλ DNA και τα δακτυλικά αποτυπώματα. Εξάλλου, η χρήση διαφορετικών γλωσσών και διαφορετικών νομικών εννοιών ενδέχεται να επηρεάσει την ορθότητα της ανταλλαγής δεδομένων μεταξύ χωρών με διαφορετικές νομικές παραδόσεις. Συνεπώς, ο ΕΕΠΔ καλεί το νομοθέτη, κατά τις περαιτέρω συζητήσεις για την παρούσα πρωτοβουλία, να λάβει δεόντως υπόψη του την κλίμακα του συστήματος, διασφαλίζοντας ότι η αύξηση του αριθμού των συμμετεχόντων κρατών μελών δεν θα οδηγήσει σε μειωμένη αποτελεσματικότητα. Θα πρέπει ιδίως στους κανόνες εφαρμογής να οριστούν συγκεκριμένοι μορφότευποι για τη διαβίβαση δεδομένων, λαμβανομένων επίσης υπόψη των διαφορετικών γλωσσών, και θα πρέπει να παρακολουθείται συνεχώς η ορθότητα των ανταλλαγών δεδομένων.

Συμμετοχή των αρχών προστασίας δεδομένων

27. Στην πρωτοβουλία θα πρέπει να αναγνωρίζεται ο σημαντικός ρόλος που διαδραματίζουν οι ανεξάρτητες εποπτικές αρχές στο πλαίσιο των διασυννοητικών ανταλλαγών δεδομένων μεγάλης κλίμακας, και θα πρέπει να τους δίνεται η δυνατότητα να ασκούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους.

28. Το ισχύον νομικό πλαίσιο δεν προβλέπει τη διαβούλευση ή συμμετοχή των αρμόδιων εποπτικών αρχών όσον αφορά τροποποιήσεις στους κανόνες εφαρμογής και τα παραρτήματά τους (άρθρο 18 της πρωτοβουλίας), την εφαρμογή των κανόνων προστασίας δεδομένων από τα κράτη μέλη (άρθρο 20) ή την αξιολόγηση των ανταλλαγών δεδομένων (άρθρο 21). Είναι π.χ. ατυχές ότι στο κεφάλαιο IV του παραρτήματος, στο οποίο καθορίζονται λεπτομερώς οι κανόνες για την αξιολόγηση της εφαρμογής, δεν αναφέρονται καθόλου οι αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να αναγνωρισθεί ρητά στα προαναφερόμενα άρθρα ο ουσιαστικός συμβουλευτικός ρόλος των αρχών αυτών.

29. Δεύτερον, η πρωτοβουλία πρέπει να διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη παρέχουν στις αρχές προστασίας δεδομένων τους (πρόσθετους) πόρους που χρειάζονται για να ασκήσουν τα ελεγκτικά καθήκοντα που συνεπάγεται η εφαρμογή του προτεινόμενου συστήματος.

30. Τρίτον, στην πρωτοβουλία πρέπει να προβλέπεται ότι οι αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων συνεδριάζουν τακτικά σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους και να εναρμονίζουν την εφαρμογή αυτών των πράξεων. Η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να προβλέπεται ρητά στην πρωτοβουλία, στο βαθμό που η απόφαση-πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα δεν

καθιερώνει ένα γενικότερο φόρουμ για τις αρχές προστασίας δεδομένων σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

V. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ορισμοί

31. Το άρθρο 2 της πρωτοβουλίας περιέχει μια σειρά ορισμών, οι οποίοι εν μέρει αντικατοπτρίζουν τους ορισμούς που περιέχονται στην απόφαση του Συμβουλίου. Πρώτον, πρέπει να τονιστεί ότι οι ορισμοί που περιέχονται στο άρθρο 2 της πρωτοβουλίας δεν αντιστοιχούν επακριβώς στους ορισμούς που περιέχονται στην απόφαση του Συμβουλίου και ιδίως στο άρθρο 24. Ο νομοθέτης θα πρέπει να ευθυγραμμίσει τη διατύπωση των δύο κειμένων ώστε να αποφευχθούν τυχόν προβλήματα εφαρμογής.

32. Δεύτερον, ο ΕΕΠΔ, ήδη στη γνωμοδότησή του για την απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Prüm, εξέφρασε τη λύπη του για το γεγονός ότι δεν δίνεται σαφής ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (σημεία 41-43). Η απουσία αυτού του ορισμού είναι ακόμη πιο ατυχής όσον αφορά τους κανόνες εφαρμογής, οι οποίοι προτείνονται ενώ είναι ήδη σαφές ότι το σχέδιο απόφασης-πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα δεν θα εφαρμόζεται στη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του κράτους μέλους, ιδίως δε προφίλ DNA. Συνεπώς ο ΕΕΠΔ καλεί εκ νέου το νομοθέτη να συμπεριλάβει σαφή και περιεκτικό ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

33. Με την προοπτική αυτή, στις διατάξεις εφαρμογής θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί η δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων προστασίας των δεδομένων σε αταυτοποιητά προφίλ DNA — προφίλ DNA τα οποία δεν έχουν ακόμη αποδοθεί σε ταυτοποιημένο πρόσωπο. Τα δεδομένα αυτά συλλέγονται, ανταλλάσσονται και διασταυρώνονται προκειμένου να αποδοθούν στα πρόσωπα στα οποία ανήκουν. Άρα, εφόσον σκοπός του συστήματος είναι να ταυτοποιήσει τα πρόσωπα αυτά και τα εν λόγω δεδομένα είναι κατ' αρχήν μόνο προσωρινά «αταυτοποιητά», θα πρέπει επίσης να καλύπτονται από τις περισσότερες, αν όχι όλες, διατάξεις και εγγυήσεις που ισχύουν για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ⁽¹⁾.

34. Όσον αφορά τον ορισμό του «μη κωδικοποιητικού τμήματος του DNA» [άρθρο 2 στοιχείο ε)], ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει ⁽²⁾ ότι η κανονότητα ορισμένων περιοχών χρωμοσωμάτων να παρέχουν πληροφορίες για ευαίσθητα κληρονομικά χαρακτηριστικά ενός οργανισμού μπορεί να βελτιωθεί με την εξέλιξη της επιστήμης. Συνεπώς, ο ορισμός του «μη κωδικοποιητικού τμήματος» θα πρέπει να είναι δυναμικός, δηλαδή να προβλέπει την υποχρέωση να μη χρησιμοποιούνται πλέον οι ιχνηθέτες DNA οι οποίοι, λόγω εξέλιξης της επιστήμης, ενδέχεται να παρέχουν πληροφορίες για συγκεκριμένα κληρονομικά χαρακτηριστικά ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Όσον αφορά την εφαρμοσιμότητα των κανόνων προστασίας δεδομένων στα προφίλ DNA, βλέπε τη γνωμοδότηση αριθ. 4/2007, της 20ής Ιουνίου 2007, της Ομάδας του άρθρου 29 σχετικά με την έννοια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, WP136, σ. 8-9· στην ίδια γνωμοδότηση παρέχονται επίσης διευκρινίσεις για την παρεμφερή περίπτωση εφαρμοσιμότητας των κανόνων προστασίας δεδομένων στις δυναμικές διευθύνσεις IP, σ. 16-17.

⁽²⁾ Βλέπε επίσης γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 28ης Φεβρουαρίου 2006, σχετικά με την πρόταση απόφασης-πλαίσιο του Συμβουλίου για την ανταλλαγή πληροφοριών βάσει της αρχής της διαθεσιμότητας [COM(2005) 490 τελικό], σημεία 58-60 (EE C 116 της 17.5.2006).

⁽³⁾ Βλέπε στο ίδιο πνεύμα, το παράρτημα I του ψηφίσματος του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2001, για την ανταλλαγή αποτελεσμάτων ανάλυσης του DNA (EE C 187 της 3.7.2001, σ. 1).

Ακρίβεια των αυτοματοποιημένων αναζητήσεων και συγκρίσεων

35. Το άρθρο 8 της πρωτοβουλίας ρυθμίζει την αυτοματοποιημένη αναζήτηση και σύγκριση προφίλ DNA, ορίζοντας ότι αυτοματοποιημένη γνωστοποίηση επιτυχούς αναζήτησης «παρέχεται μόνον εφόσον η αυτοματοποιημένη αναζήτηση ή σύγκριση είχε ως αποτέλεσμα αντιστοιχία ως προς ελάχιστο αριθμό *loci*» (θέσεων στο DNA). Αυτός ο ελάχιστος αριθμός προσδιορίζεται στο κεφάλαιο I του παραρτήματος: κάθε κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι τα προφίλ DNA που διατίθενται περιέχουν τουλάχιστον έξι από τις εφτά «τυποποιημένες» από την Ευρωπαϊκή Ένωση θέσεις (*loci*) (σημείο 1.1 του κεφαλαίου I του παραρτήματος): η σύγκριση πραγματοποιείται μεταξύ των τιμών των συγκρινόμενων θέσεων (*loci*) που περιέχονται και στα δύο προφίλ DNA (αιτούν και ζητούμενο) (σημείο 1.2): η αναζήτηση θεωρείται επιτυχής εάν όλες οι τιμές των συγκρινόμενων θέσεων (*loci*) είναι ίδιες («πλήρης αντιστοιχία») ή εάν μόνον μία τιμή διαφέρει («σχεδόν πλήρης αντιστοιχία») (σημείο 1.2): θα αναφέρονται και οι πλήρεις αντιστοιχίες και οι σχεδόν πλήρεις αντιστοιχίες (σημείο 1.3).
36. Όσον αφορά το μηχανισμό αυτό, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι η ακρίβεια της αντιστοιχίας αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός θέσεων (*loci*) που αντιστοιχούν επιτυχώς, τόσο μικρότερες είναι οι πιθανότητες εσφαλμένων αντιστοιχίσεων μεταξύ συγκρινόμενων προφίλ DNA. Στο υφιστάμενο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ύπαρξη και η δομή των βάσεων δεδομένων σχετικών με το DNA διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Οι διάφορες χώρες χρησιμοποιούν διαφορετικούς αριθμούς και διαφορετικές δέσμες θέσεων (*loci*). Στο παράρτημα ορίζεται ότι ο ελάχιστος αριθμός θέσεων (*loci*) για επιτυχή αντιστοιχία πρέπει να είναι 6, χωρίς να δίνονται πληροφορίες σχετικά με το προβλεπόμενο ποσοστό σφάλματος του συστήματος. Εν προκειμένω, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι σε πολλές χώρες χρησιμοποιείται μεγαλύτερος αριθμός θέσεων (*loci*), ώστε να αυξάνεται η ακρίβεια των αντιστοιχίσεων και να μειώνονται οι εσφαλμένες αντιστοιχίες⁽¹⁾. Συνεπώς, για να αξιολογηθεί δόντως ο βαθμός ακρίβειας του προτεινόμενου συστήματος, θα πρέπει απαραίτητα να παρασχεθούν πληροφορίες σχετικά με το προβλεπόμενο ποσοστό σφάλματος για κάθε συγκρινόμενο αριθμό θέσεων (*loci*).
37. Αυτό σημαίνει βεβαίως ότι ο ελάχιστος αριθμός θέσεων (*loci*) είναι ουσιαστικό στοιχείο και θα πρέπει συνεπώς να οριστεί στο κείμενο της παρούσας πρωτοβουλίας και όχι στο παράρτημα (το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 18 της πρωτοβουλίας, μπορεί να τροποποιηθεί από το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία και χωρίς διαβούλευση με το Κοινοβούλιο), ώστε να αποφευχθεί τυχόν μείωση του αριθμού των θέσεων (*loci*) που θα επηρέαζε την ακρίβεια. Οι πιθανότητες λαθών και εσφαλμένων αντιστοιχίσεων θα πρέπει να λαμβάνονται δόντως υπόψη και θα πρέπει να προβλεφθεί ότι οι σχεδόν πλήρεις αντιστοιχίες αναφέρονται ρητά ως «σχεδόν πλήρεις» (ώστε οι λαμβάνουσες αρχές να γνωρίζουν ότι μια τέτοια αντιστοιχία δεν είναι τόσο αξιόπιστη όσο η πλήρης αντιστοιχία).
38. Εξάλλου, στην πρωτοβουλία αναγνωρίζεται ότι είναι πιθανό οι αναζητήσεις και συγκρίσεις να επιτύχουν πολλαπλές αντιστοιχίες, όπως αναφέρεται σαφώς στο άρθρο 8 της πρωτοβουλίας όσον αφορά τα προφίλ DNA και στο κεφάλαιο 3 (σημείο 1.2) του παραρτήματος όσον αφορά τα οχήματα. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να γίνονται περαιτέρω έλεγχοι και επαληθεύσεις ώστε να προσδιορίζεται το πού οφείλονται οι πολλαπλές αντιστοιχίες και ποιές από αυτές είναι ακριβείς, πριν από την περαιτέρω ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που βασίζονται στη συγκεκριμένη αντιστοιχία.
39. Στο ίδιο πνεύμα, ο ΕΕΠΔ συνιστά, ιδίως οι υπάλληλοι επιβολής του νόμου που χειρίζονται τις αναζητήσεις και συγκρίσεις DNA να συνειδητοποιήσουν ότι τα προφίλ DNA δεν είναι αποκλειστικά μέσα ταυτοποίησης: ακόμη και οι πλήρεις αντιστοιχίες σε ορισμένο αριθμό θέσεων (*loci*) δεν αποκλείουν την πιθανότητα εσφαλμένης αντιστοιχίας, δηλαδή την πιθανότητα ένα άτομο να συνδεθεί εσφαλμένα με συγκεκριμένο προφίλ DNA. Πράγματι, κατά τις συγκρίσεις και αναζητήσεις προφίλ DNA είναι δυνατόν να γίνουν λάθη σε διάφορα στάδια: ανεπαρκής ποιότητα των δειγμάτων DNA κατά τη συλλογή τους, πιθανά τεχνικά σφάλματα στην ανάλυση του DNA, λάθη στην εισαγωγή δεδομένων ή απλώς μια τυχαία αντιστοιχία στις συγκεκριμένες θέσεις (*loci*) που λαμβάνονται υπόψη για τη σύγκριση. Όσον αφορά το τελευταίο σημείο, το ποσοστό σφάλματος είναι μεγαλύτερο όταν μειώνεται ο αριθμός των θέσεων (*loci*) και όταν διευρύνεται η βάση δεδομένων.
40. Παρόμοια λογική ισχύει και όσον αφορά την ακρίβεια της αντιστοιχίας δακτυλικών αποτυπωμάτων. Στο άρθρο 12 της πρωτοβουλίας ορίζεται ότι η ψηφιοποίηση και η διαβίβαση των σχετικών με δακτυλικά αποτυπώματα δεδομένων πραγματοποιούνται σύμφωνα με ενιαίο μορφότυπο δεδομένων που καθορίζεται στο κεφάλαιο II του παραρτήματος. Επίσης, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι τα δεδομένα σχετικά με δακτυλικά αποτυπώματα διαθέτουν επαρκή ποιότητα ώστε να είναι δυνατή η σύγκριση μέσω του συστήματος αυτοματοποιημένης αναγνώρισης δακτυλικών αποτυπωμάτων (AFIS). Στο κεφάλαιο 2 του παραρτήματος περιέχονται λεπτομερείς πληροφορίες για το μορφότυπο που πρέπει να χρησιμοποιείται. Με αυτά τα δεδομένα, ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η ακρίβεια της διαδικασίας αντιστοιχίας, η πρωτοβουλία και το παράρτημα της θα πρέπει να αναρμονίσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τα διαφορετικά συστήματα AFIS που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη και τον τρόπο με τον οποίον χρησιμοποιούνται, ιδίως όσον αφορά το ποσοστό εσφαλμένης απόρριψης. Κατά τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, αυτές οι πληροφορίες θα πρέπει να περιληφθούν στο εγχειρίδιο που προβλέπεται από το άρθρο 18 παράγραφος 2 της πρωτοβουλίας.
41. Άλλο ένα κρίσιμο στοιχείο είναι ότι οι βάσεις δεδομένων σχετικών με το DNA (και τα δακτυλικά αποτυπώματα) πρέπει να περιγράφονται επακριβώς, διότι μπορεί να περιέχουν, ανάλογα με τα κράτη μέλη, προφίλ DNA ή δακτυλικά αποτυπώματα διαφόρων κατηγοριών προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα (εγκληματίες, ύποπτοι, άλλα πρόσωπα που είναι παρόντα στον τόπο του εγκλήματος κλπ.). Παρά τις υφιστάμενες διαφοροποιήσεις, η παρούσα πρωτοβουλία δεν περιγράφει τα είδη βάσεων δεδομένων που θα χρησιμοποιούνται από κάθε κράτος μέλος, ούτε περιέχονται ακόμη στο παράρτημα δηλώσεις για το σκοπό αυτό. Ως εκ τούτου, μπορεί να υπάρξουν αντιστοιχίες μεταξύ δεδομένων σχετικών με το DNA και τα δακτυλικά αποτυπώματα τα οποία αφορούν ανομοιογενείς και συχνά άσχετες μεταξύ τους κατηγορίες προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα.
42. Κατά τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, στην πρωτοβουλία θα πρέπει να προσδιορίζεται ποιες κατηγορίες προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα θα αφορούν οι ανταλλαγές δεδομένων και με ποιόν τρόπο η διαφορετική κατάστασή τους θα ανακοινώνεται στα άλλα κράτη μέλη στο πλαίσιο μιας σύγκρισης ή αναζήτησης. Παραδείγματος χάριν, στην πρωτοβουλία θα μπορούσε να προβλεφθεί υποχρέωση να παράσχονται στην έκθεση αντιστοιχίας πληροφορίες όσον αφορά την κατηγορία προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα με την οποία υπάρχει αντιστοιχία των δεδομένων των σχετικών με το DNA ή τα δακτυλικά αποτυπώματα, στο βαθμό που οι πληροφορίες αυτές είναι διαθέσιμες στις αρχές στις οποίες απευθύνεται η αίτηση.

(¹) Παραδείγματος χάριν, στο HB η Εθνική Βάση Δεδομένων DNA έχει αυξήσει τον αριθμό των θέσεων (*loci*) που χρησιμοποιούνται για τα προφίλ DNA από έξι σε δέκα, ώστε να ενισχυθεί και η αξιοπιστία του συστήματος.

Αξιολόγηση της ανταλλαγής δεδομένων

43. Προβλέπεται η αξιολόγηση της ανταλλαγής δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 21 της πρωτοβουλίας και το κεφάλαιο 4 του παραρτήματος. Ωστόσο, οι διατάξεις αυτές επικεντρώνουν μόνο στη διοικητική, τεχνική και οικονομική υλοποίηση των αυτοματοποιημένων ανταλλαγών δεδομένων και δεν γίνεται καμία αναφορά σε αξιολόγηση της εφαρμογής των κανόνων προστασίας δεδομένων.
44. Συνεπώς, ο ΕΕΠΔ συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση των πτυχών προστασίας των δεδομένων κατά τις ανταλλαγές δεδομένων, εστιάζοντας ιδίως στους σκοπούς για τους οποίους ανταλλάσσονται τα δεδομένα, τις μεθόδους ενημέρωσης των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, την ακρίβεια των ανταλλασσόμενων δεδομένων και τις εσφαλμένες αντιστοιχίσεις, τις αιτήσεις πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τη διάρκεια των περιόδων αποθήκευσης και την αποτελεσματικότητα των μέτρων ασφαλείας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να συμμετέχουν αναλόγως οι αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων καθώς και σχετικοί εμπειρογνώμονες, προβλέποντας π.χ. ότι εμπειρογνώμονες σε θέματα προστασίας δεδομένων συμμετέχουν στις επισκέψεις αξιολόγησης που προβλέπονται στο κεφάλαιο 4 του παραρτήματος και ότι οι αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων λαμβάνουν την έκθεση αξιολόγησης που αναφέρεται στο άρθρο 20 της πρωτοβουλίας και στο κεφάλαιο 4 του παραρτήματος.

Δίκτυο επικοινωνίας και τεχνικές πτυχές του συστήματος

45. Στο άρθρο 4 της πρωτοβουλίας ορίζεται ότι όλες οι ηλεκτρονικές ανταλλαγές δεδομένων διενεργούνται μέσω του δικτύου επικοινωνίας «TESTA II» (Διευρωπαϊκές Υπηρεσίες Τηλεματικής μεταξύ Διοικήσεων). Εν προκειμένω, στη σελίδα 76 σημείο 54 του παραρτήματος αναφέρεται ότι το σύστημα συμμορφώνεται με ζητήματα προστασίας των δεδομένων όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 (άρθρα 21, 22 και 23) και την οδηγία 95/46/ΕΚ. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να αποσαφηνιστούν αυτές οι πληροφορίες όσον αφορά και το ρόλο που θα έχουν στο σύστημα τα κοινοτικά όργανα. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί πλήρως υπόψη τόσο ο εποπτικός όσο και ο συμβουλευτικός ρόλος του ΕΕΠΔ σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001.
46. Εξάλλου, μόλις το παράρτημα οριστικοποιηθεί και συμπεριλάβει όλες τις λεπτομέρειες και τις δηλώσεις που θα αποσαφηνίζουν τα χαρακτηριστικά των συστημάτων, ο ΕΕΠΔ θα εξετάσει εάν θα γνωμοδοτήσει περαιτέρω σχετικά με τις πιο τεχνικές πτυχές του συστήματος.

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ο ΕΕΠΔ συνιστά να συζητηθούν ανοιχτά η πρωτοβουλία και το παράρτημά της, αξιοποιώντας ουσιαστικά τις προτάσεις όλων των θεσμικών φορέων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τον πλήρη ρόλο συννομοθέτη που θα έχει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στον τομέα αυτό μόλις τεθεί σε ισχύ η μεταρρυθμιστική συνθήκη — που υπεγράφη στη Λισσαβόνα στις 13 Δεκεμβρίου.
- Ο ΕΕΠΔ καλεί το νομοθέτη να διασφαλίσει, σύμφωνα με το άρθρο 30 παράγραφος 1 στοιχείο β) της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι, πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας πρωτοβουλίας, θα έχει θεσπιστεί ένα σαφές, αποτελεσματικό και συνολικό νομικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων — το οποίο θα συνδυάζει διάφορες νομικές πράξεις με γενικές διατάξεις και ειδικές εγγυήσεις.

— Εν προκειμένω, ο ΕΕΠΔ επαναλαμβάνει ότι οι αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τη σύμβαση του Prüm δεν θα πρέπει να τεθούν σε ισχύ προτού τα κράτη μέλη θέσουν σε εφαρμογή μια γενική απόφαση-πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων στον τρίτο πυλώνα η οποία θα αποτελεί το γενικό νομικό πλαίσιο «*lex generalis*» επιπλέον του οποίου θα πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Prüm για ειδικές εγγυήσεις και συγκεκριμένους αυστηρότερους κανόνες.

— Εξάλλου, ο νομοθέτης θα πρέπει να διευκρινίσει ότι οι ειδικοί κανόνες προστασίας δεδομένων σχετικών με το DNA, τα δακτυλικά αποτυπώματα και τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων που περιλαμβάνονται στο κεφάλαιο 6 της απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την πρωτοβουλία του Prüm, δεν ισχύουν μόνον για την ανταλλαγή αυτών των δεδομένων αλλά και για τη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία τους εντός του κράτους μέλους, καθώς και για την παροχή περαιτέρω δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός του πεδίου εφαρμογής της απόφασης του Συμβουλίου.

— Ο ΕΕΠΔ συνιστά να ενισχυθεί η διαφάνεια των μέτρων, παρουσιάζοντας την οριστική μορφή του παραρτήματος το συντομότερο δυνατό και θεσπίζοντας μηχανισμούς ενημέρωσης των πολιτών για τα χαρακτηριστικά των συστημάτων, καθώς και για τα δικαιώματά τους και τον τρόπο άσκησής τους.

— Ο ΕΕΠΔ καλεί το νομοθέτη, κατά τις περαιτέρω συζητήσεις για την παρούσα πρωτοβουλία, να λάβει δεόντως υπόψη του την κλίμακα του συστήματος, διασφαλίζοντας ότι η αύξηση του αριθμού των συμμετεχόντων κρατών μελών δεν θα οδηγήσει σε μειωμένη αποτελεσματικότητα. Θα πρέπει ιδίως στους κανόνες εφαρμογής να οριστούν συγκεκριμένοι μορφότυποι για τη διαβίβαση δεδομένων, λαμβανομένων επίσης υπόψη των διαφορετικών γλωσσών, και θα πρέπει να παρακολουθείται συνεχώς η ρηθότητα των ανταλλαγών δεδομένων.

— Ο ΕΕΠΔ συνιστά να αναγνωριστεί ρητά ο ουσιαστικός συμβουλευτικός ρόλος των αρμόδιων αρχών προστασίας δεδομένων στα άρθρα που αφορούν τις τροποποιήσεις των κανόνων εφαρμογής και των παραρτημάτων τους (άρθρο 18), την εφαρμογή των κανόνων προστασίας των δεδομένων από τα κράτη μέλη (άρθρο 20) και την αξιολόγηση της ανταλλαγής δεδομένων (άρθρο 21). Επίσης, η πρωτοβουλία θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη παρέχουν στις αρχές προστασίας δεδομένων τους (πρόσθετους) πόρους που χρειάζονται για να ασκήσουν τα ελεγκτικά καθήκοντα που συνεπάγεται η εφαρμογή του προτεινόμενου συστήματος και ότι οι αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων συνεδριάζουν τακτικά σε επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους και να εναρμονίζουν την εφαρμογή αυτών των πράξεων.

— Συνεπώς ο ΕΕΠΔ καλεί εκ νέου το νομοθέτη να συμπεριλάβει σαφή και περιεκτικό ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Με την προοπτική αυτή, στις διατάξεις εφαρμογής θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί η δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων προστασίας των δεδομένων σε αταυτοποιητά προφίλ DNA — προφίλ DNA τα οποία δεν έχουν ακόμη αποδοθεί σε ταυτοποιημένο πρόσωπο. Ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει επίσης ότι ο ορισμός του «μη κωδικοποιητικού τμήματος» θα πρέπει να είναι δυναμικός, δηλ. να προβλέπει την υποχρέωση να μη χρησιμοποιούνται πλέον οι ιχνηθέτες DNA οι οποίοι, λόγω εξέλιξης της επιστήμης, ενδέχεται να παρέχουν πληροφορίες για συγκεκριμένα κληρονομικά χαρακτηριστικά.

- Ο ΕΕΠΔ συνιστά να λαμβάνεται δεόντως υπόψη η ακρίβεια της διαδικασίας αντιστοιχίσης, στο πλαίσιο των αυτοματοποιημένων αναζητήσεων και συγκρίσεων.
 - Αυτό σημαίνει ότι, όσον αφορά τις αναζητήσεις και συγκρίσεις DNA, θα πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το προβλεπόμενο ποσοστό σφάλματος για κάθε συγκρινόμενο αριθμό θέσεων (*loci*), θα πρέπει οι σχεδόν πλήρεις αντιστοιχίσεις να αναφέρονται ρητά ως «σχεδόν πλήρεις», θα πρέπει να γίνονται περαιτέρω έλεγχοι σε περίπτωση πολλαπλών αντιστοιχίσεων και θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι τα προφίλ DNA δεν είναι αποκλειστικά μέσα ταυτοποίησης. Όσον αφορά τα δακτυλικά αποτυπώματα, η πρωτοβουλία θα πρέπει να εναρμονίσει όσο το δυνατόν περισσότερο τα διαφορετικά συστήματα AFIS που χρησιμοποιούνται στα κράτη μέλη και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται, ιδίως όσον αφορά το ποσοστό εσφαλμένης απόρριψης.
 - Επίσης, οι βάσεις δεδομένων σχετικών με το DNA και τα δακτυλικά αποτυπώματα θα πρέπει να περιγράφονται επακριβώς, διότι μπορεί να περιέχουν, ανάλογα με τα κράτη μέλη, προφίλ DNA ή δακτυλικά αποτυπώματα διαφόρων κατηγοριών προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα. Στην πρωτοβουλία θα πρέπει να προσδιορίζεται ποιες κατηγορίες προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα θα αφορούν οι ανταλλαγές δεδομένων και με ποιόν τρόπο η διαφορετική κατάσταση τους θα ανακοινώνεται στα άλλα κράτη μέλη στο πλαίσιο μιας σύγκρισης ή αναζήτησης.
- Ο ΕΕΠΔ συνιστά να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση των πτυχών προστασίας των δεδομένων κατά τις ανταλλαγές δεδομένων, εστιάζοντας ιδίως στους σκοπούς για τους οποίους ανταλλάσσονται τα δεδομένα, τις μεθόδους ενημέρωσης των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα, την ακρίβεια των ανταλλασσόμενων δεδομένων και τις εσφαλμένες αντιστοιχίσεις, τις αιτήσεις πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τη διάρκεια των περιόδων αποθήκευσης και την αποτελεσματικότητα των μέτρων ασφαλείας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να συμμετέχουν αναλόγως οι αρμόδιες αρχές προστασίας δεδομένων καθώς και σχετικοί εμπειρογνώμονες.
- Ο ΕΕΠΔ συνιστά να αποσαφηνιστεί η χρησιμοποίηση του δικτύου επικοινωνίας «TESTA II» και η συμμόρφωσή του με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001, όσον αφορά και το ρόλο που θα έχουν στο σύστημα τα κοινοτικά όργανα.

Βρυξέλλες, 19 Δεκεμβρίου 2007.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων